

รัชกาลที่ ๑

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

พ.ศ. ๒๓๒๕ - ๒๓๕๒

H.M. King Buddha Yodfa The Great (Rama I)

1782 - 1809

พระราชกรณียกิจใน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาโลกมหาราช

ด้านการปกครอง

สืบเนื่องมาแต่เดิมที่ ประเทศไทยเริ่มสถาปนา กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ก็เริ่มรับเอาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของขอมมาใช้ ดังนั้น ฐานะของพระมหากษัตริย์จะทรงเป็นเจ้าของทุกสิ่งทุกอย่าง ในพระราชอาณาจักร เช่น แผ่นดิน จึงได้ชื่อว่า “พระเจ้าแผ่นดิน” ทรงเป็นเจ้าของชีวิตทุกชีวิตจึงมีชื่อว่า “เจ้าชีวิต” และมีพระราชอำนาจมาจกนั้น อาจจะมีพระราชบัญชาทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นไปได้ตามพระราชประสงค์ และก็โดยพระราชอำนาจที่แสดงออกมานั้นเป็นไปในรูปของพระราชบัญชา (คำสั่ง) จึงเท่ากับเป็นข้อบังคับ ให้กระทำหรือมิให้กระทำกิจการใด ๆ ก็ได้ โดยนัยนี้ก็คือ กฎหมาย หรือระบอบการปกครองนั่นเอง และการปกครองตามระบอบนี้ก็เป็นแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยถือเอาอำนาสิทธิของพระเจ้าแผ่นดินนั้นเป็นหลักสำคัญ แต่มิใช่ว่าพระมหากษัตริย์จะทรงใช้อำนาจไปตามพระราชหฤทัย หรือตามพระราชอัธยาศัย แต่ถ่ายเดียว ทั้งนี้ เพราะต้องทรงอยู่ภายใต้กฎข้อบังคับและบทบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งมีมาแต่โบราณราชประเพณีตามที่บัญญัติไว้ในพระธรรมศาสตร์ อาทิ จะต้องทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม ต้องทรงประพฤติธรรม ๔ ประการ ต้องทรงดำรงอยู่ในพระราชจรรยาวัตร ๔ ประการ จักรวรรดิวัตร ๑๒ ประการ ต้องทรงสร้างผละกำลังของพระมหากษัตริราชเจ้า ๕ ประการ อย่างครบถ้วนพร้อมมูลก็โดยเหตุนี้เองพระมหากษัตริย์จึงทรงคุณธรรมเหนือคนธรรมดา และเพื่อเป็นการป้องกันความเสื่อมเสียพระเกียรติอันจะพึงบังเกิดขึ้นแก่พระองค์เอง พระมหากษัตริย์จึงทรงใช้พระราชอำนาจทั้งหลายที่มีอยู่นั้นไปในทางที่ถูกที่ควร ดังนั้น ความร่มเย็นจึงมีแก่ไพร่ฟ้าประชาชนที่พึงบุญญาธิการในพระองค์อยู่เป็นเนืองนิตย์

ซึ่งเราจะดูได้จากพระราชานุกิจในพระองค์ที่ทรงปฏิบัติเสมอมาเป็นนิจสิน

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์ทรงทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปกครองที่สำคัญ ๒ ส่วน ได้แก่

๑. การปกครองส่วนกลาง (ราชธานี)
๒. การปกครองส่วนภูมิภาค (หัวเมือง)

การปกครองส่วนกลาง ประกอบด้วย

อัครมหาเสนาบดี มี ๒ ตำแหน่ง คือ

สมุหนายก เป็นหัวหน้าฝ่ายพลเรือน

สมุหกลาโหม เป็นหัวหน้าฝ่ายทหาร

เสนาบดีจตุสดมภ์ มี ๔ ตำแหน่ง คือ

เสนาบดีกรมเมือง

เสนาบดีกรมวัง

เสนาบดีกรมพระคลัง

เสนาบดีกรมนา

การปกครองส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย

หัวเมืองฝ่ายเหนือ มีสมุหนายกเป็นผู้ดูแล

หัวเมืองฝ่ายใต้ มีสมุหกลาโหมเป็นผู้ดูแล

หัวเมืองชั้นเอก มีเจ้าเมืองบรรดาศักดิ์

ชั้นเจ้าพระยาเป็นผู้ดูแล

หัวเมืองชั้นโท มีนักกรมการเมือง เช่น

เจ้าเมืองแพ่ง และศุภมาตราเป็นผู้ดูแล

หัวเมืองประเทศราช เป็นหัวเมืองที่อยู่ห่างไกล

ถึงชายแดน มีอิสระปกครองตนเอง แต่ต้องส่งเครื่องราช

บรรณาการมาถวายตามกำหนดปกติ ๓ ปี ต่อ ๑ ครั้ง

การปกครองภายในเมือง

หมู่บ้าน อยู่เป็นเจ้าเมือง (ผู้รั้ง) ทำหน้าที่

เลือกผู้ใหญ่บ้านมาดูแล

ตำบล มีกำนันเป็นหัวหน้ามีบรรดาศักดิ์

เป็นพัน

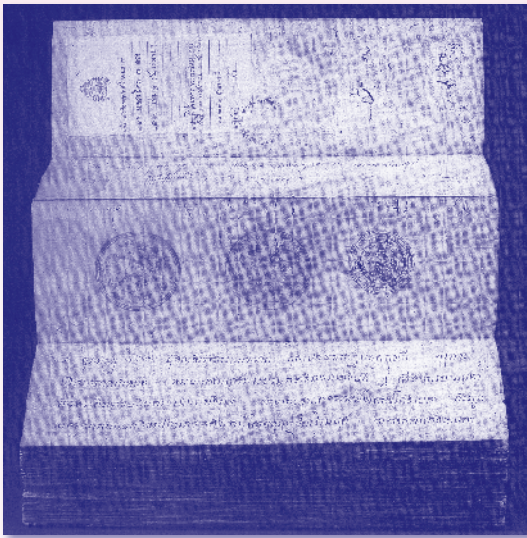
แขวง มีหมื่นแขวงเป็นผู้ปกครอง

เมือง มีท่านเจ้าเมืองหรือผู้รั้งเป็นผู้ปกครอง

ดูแล

ตำนานการเมือง

ในปี พ.ศ. ๒๓๒๗ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้ชำระกฎหมายขึ้นใหม่แล้วเขียนลงในสมุด ๓ ชุด โดยหน้าแรกของแต่ละชุดได้ประทับตรา ๓ ดวง อันได้แก่ ตราราชสีห์ ตราคชสีห์ และตราบัวแก้ว กฎหมายนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินและชำระคดีความจึงเรียกกันภายหลังว่า *กฎหมายตราสามดวง*

ลักษณะของกฎหมายนี้เป็นวรรณคดีมีการเรียงร้อยคำอย่างสละสลวย เก๋กลิ้งกลตา อ่านง่าย เนื้อหาประกอบไปด้วยกฎหมายลักษณะทั่วไป กฎหมายมณเฑียรบาล กฎหมายลักษณะการปกครอง กฎหมายว่าด้วยธรรมเนียมและพิจารณาคดี กฎหมายเอกชน กฎหมายอาญา เป็นต้น

กฎหมายตราสามดวงนี้ได้เป็นแบบฉบับใช้กันต่อมาจวบจนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีการปฏิรูปกฎหมายและการศาลครั้งใหญ่ กฎหมายนี้จึงถูกยกเลิกไป

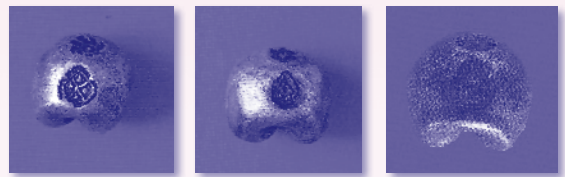
ตำนานเศรษฐกิจ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติแล้ว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ย้ายพระนครมาฝั่งตะวันออก

ของแม่น้ำเจ้าพระยา เยื้องกับกรุงธนบุรีพระนครแห่งเดิม มีพระราชดำริว่า ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยามีลักษณะภูมิประเทศเป็นชัยภูมิดีกว่าฝั่งตะวันตก

ในการทะนุบำรุงประเทศได้มาจากภาษีอากรซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ประการ คือ จังกอบ อากร ส่วย และธนา การค้าในสมัยนั้นได้ติดต่อกับประเทศจีนสินค้า คือ ข้าว ฝ้าย และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ บางลำก็ขายแต่สินค้า บางลำก็ขายทั้งสินค้าและเรือด้วยกัน ซึ่งรายได้นี้คือพระราชทรัพย์ที่นำมาบำรุงประเทศ

ในรัชกาลที่ ๑ นี้เงินใช้เป็นเงินพดด้วง หรือเงินกรม

ตำนานสังคม

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงห่วงใยสวัสดิภาพความปลอดภัยของบรรดาพสกนิกรไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กเป็นอย่างมาก ทรงได้ตราพระราชกำหนดใหม่ให้มีความยุติธรรมในด้านการฟ้องร้อง และการพิจารณาคดีความแพ่งโดยได้ทรงออกกฎหมายหลายฉบับ เช่น กฎหมายห้ามไม่ให้ตกแต่งเครื่องประดับแก่เด็ก ๆ หากไม่มีแม่นมหรือพี่เลี้ยงคอยดูแลอยู่ใกล้ ๆ ทั้งนี้ ก็เพื่อความปลอดภัยมิให้ใครมาทำร้ายทำอันตราย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงมีความห่วงใย และทรงมองการณ์ไกลมาตั้งแต่แรก แม้ปัจจุบันมิให้เห็นอยู่เสมอในความปลอดภัยของสภาพความเป็นอยู่ของสังคม

ตำนานศาสนา

พระพุทธศาสนาเสื่อมทรุด เศร้าหมองมาตั้งแต่ปลายรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เมื่อมาถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชขึ้นครองราชสมบัติ พระองค์ให้ความสำคัญกับเรื่องศาสนาเป็นอย่างมาก คือ

การสังคายนาพระไตรปิฎก

๑. โปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎหมายคณะสงฆ์ออกใช้ในปีกแรก ๒ ฉบับ และต่อมาได้ทรงตราเพิ่มอีก รวมทั้งสิ้น ๑๐ ฉบับ ด้วยพระองค์ทรงมีความมุ่งหมายเพื่อบังคับพระภิกษุสงฆ์ที่ไม่ประพฤติอยู่ในธรรมวินัย เช่น ห้ามเทศน์ตลกคะนอง ห้ามมิให้หากินจุกจิกกับฆราวาส เป็นต้น

๒. โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระอารามหลวงในพระบรมมหาราชวัง ได้สร้างพระอุโบสถ พระเจดีย์ วิหาร และศาลาราย รวม ๑๒ หลัง และได้พระราชทานนามว่า วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือวัดพระแก้วนั่นเอง นอกจากนี้ ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์วัดอีกมากมาย

๓. ปี พ.ศ. ๒๓๓๑ การสังคายนาพระไตรปิฎกเมื่อว่างเว้นจากการศึกสงคราม บ้านเมืองสุขสงบ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงมีพระราชดำรัสว่า “พระไตรปิฎกธรรม อันเป็นของพุทธบริษัท ผิดเพี้ยนวิปลาสอยู่มากควรจะต้องตัดแต่งตัดแปลงเสียให้ถูกต้องบริบูรณ์เป็นหลักของศาสนาต่อไป” หลังจากที่ได้ทำการสังคายนาพระไตรปิฎกแล้วเสร็จทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระไตรปิฎกขึ้นอีก ๒ ฉบับ เรียกว่า ฉบับรองทรง (หรือฉบับข้างลาย) และฉบับทองชุบ เขียนเป็นอักษรขอมย่อความแบบโบราณ

การบูรณปฏิสังขรณ์สร้างวัดขึ้นมาใหม่ การสังคายนาพระไตรปิฎกของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทำให้การศาสนาในบ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรือง ประชาชนต่างสนใจในพระพุทธศาสนาทำให้พระพุทธศาสนาเป็นที่ยั่งยืนแพร่หลายสืบต่อมาตราบทุกวันนี้

จึงแสดงให้เห็นถึงความดำรงมั่นในพระปณิธานของพระองค์อย่างแท้จริง

ด้านการต่างประเทศ

ในรัชกาลที่ ๑ กล่าวได้ว่าอาณาเขตของไทยได้แผ่ขยายออกไปอย่างไม่เคยมีครั้งใดเสมอเหมือนมาก่อนโดยทิศเหนือ ตลอดเขตแดนลานนาไทยไปจนถึงดินแดนจีน

ทิศใต้ ตลอดแหลมมลายู

ทิศตะวันออก ตลอดหัวเมืองลาวจนถึงเขตแดนเขมร

ทิศตะวันตก ตลอดมะริด ตะนาวศรี และทวาย ดินแดนของพม่า

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียง คือ เขมร ญวน มลายู จีน ลาว นอกจากนี้ยังได้มีการติดต่อกับประเทศทางตะวันตก คือ โปรตุเกส ซึ่งถือเป็นชาติแรกที่มาติดต่อกับไทยในสมัยอยุธยา และต่อมาถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ที่สำคัญอีกประเทศหนึ่ง

คือ อังกฤษ ซึ่งเมื่อได้มาเข้าเฝ้าฯ ก็ได้ทูลเกล้าฯ ถวายดาบประดับพลอย ๑ เล่ม กับปืนด้ามเงิน ๑ กระบอก จึงทรงตั้งให้เป็นพระยาราชกัปตันและมีสัมพันธไมตรีตั้งแต่นั้นมา

ด้านการทหาร

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชจะมีความสำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ชาติไทย และพระองค์จะเสด็จออกบัญชาการทหารด้วยพระองค์เองในการสงครามดังนี้

สงครามครั้งที่ ๑ สงครามเก้าทัพ (พ.ศ. ๒๓๒๘)

พระเจ้าปดุงได้แต่งตั้งกองทัพมาตีเมืองไทยเป็นทัพใหญ่ถึง ๙ ทัพ จึงเรียกว่า สงครามเก้าทัพ รวมไพร่พลได้ถึง ๑๔๔,๐๐๐ คน แยกย้ายเข้าโจมตีตั้งแต่ทิศเหนือ คือเมืองลำปาง และหัวเมืองริมแม่น้ำแควใหญ่ แม่น้ำยม ถัดมาเข้าทางด้านแม่ละเมาตีหัวเมืองริมแม่น้ำปิง ตั้งแต่เมืองตากเมืองกำแพงเพชรลงมา ทัพหลวงซึ่งสำคัญที่สุดเข้ามาทางด้านเจดีย์สามองค์ เข้าตีกรุงเทพฯ ทางใต้ก็เข้ามาทางด้านบึงคู้ตีเมืองราชบุรี เมืองเพชรบุรีลงไปสมทบกับทัพบกทัพเรือจากเมืองมะริด เข้าตีหัวเมืองทางใต้

สงครามเก้าทัพครั้งนี้นับว่าเป็นสงครามครั้งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ไทยและพม่า แต่พระเจ้าปดุงทรงกะแผนการผิดพลาดอย่างสำคัญอยู่ ๒ ประการ คือ การแบ่งแยกกำลังกองทัพเข้ามาหลายทางจึงยากที่จะกำหนดให้ถึงกรุงเทพฯ พร้อมกัน และการจัดหาเสบียงอาหาร ตลอดจนการขนส่งอาหารสำหรับกองทัพที่มีจำนวนเกือบ ๑๕๐,๐๐๐ คน เป็นเรื่องยากลำบากมาก พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงมีกำลังทหารเพียง ๗๐,๐๐๐ คนเศษ จึงได้ทรงเปลี่ยนยุทธวิธีต่อสู้ข้าศึกใหม่ คือแทนที่จะคอยตั้งรับข้าศึกอยู่ที่เมืองหลวงคอยเวลาให้น้ำเหนือท่วมข้าศึกเช่นสมัยอยุธยา กลับทรงกรีธาทัพออกไปยันพม่าข้าศึกที่ชายแดนเมืองกาญจนบุรี และแต่งกองทัพไปสกัดข้าศึกไว้ที่เมืองนครสวรรค์ และเมืองราชบุรี ปรากฏว่า กองทัพสมเด็จพระ

พระอนุชาธิราช กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ได้ทรงตั้งค่ายที่ทุ่งลาดหญ้าอยู่ติดเชิงเขาบรรทัดที่พม่าจะต้องเดินทัพเข้ามา กองหน้าของพม่าจึงต้องหยุดตั้งค่ายที่เชิงเขานั้น และทัพต่อ ๆ ไปก็ชะงักอยู่ในช่องเขาได้รับความลำบากต้องอาศัยเสบียงอาหารจากแนวหลังทางเดียว ครั้นกองทัพไทยแต่งกองโจรออกไปดักโจมตีเชิงเสบียงอาหาร กองทัพพม่าได้รับความขัดสนและเกิดความเจ็บไข้ได้ป่วยเมื่อรบเข้าจริงทัพพม่าก็แตกพ่ายไป

สงครามครั้งที่ ๒ ตีกันทำดินแดง (พ.ศ. ๒๓๒๙)

เป็นสงครามที่ต่อเนื่องมาจากสงครามเก้าทัพที่พม่าไม่สามารถจะเอาชนะกองทัพไทยได้จึงได้รวบรวมพล และเข้ามาทางด้านพระเจดีย์สามองค์ตั้งค่ายรายทางตลอดจนถึงตำบลท่าสบ ท่าดินแดง แต่ก็ต้องพ่ายแพ้แก่ไทยอีกครั้ง จนพม่าไม่คิดจะยกทัพมาตีเมืองหลวงของไทยอีกเลย

สงครามครั้งที่ ๓ ที่ลำปาง และป่าซาง (พ.ศ. ๒๓๓๐)

สงครามครั้งที่ ๔ ไทยตีเมืองทะวาย (พ.ศ. ๒๓๓๐)

สงครามครั้งที่ ๕ การรบที่เมืองทะวาย (พ.ศ. ๒๓๓๖)

สงครามครั้งที่ ๖ พม่าตีเมืองเชียงใหม่ (พ.ศ. ๒๓๔๐)

สงครามครั้งที่ ๗ ขับไล่พม่าออกจากเขตลานนา (พ.ศ. ๒๓๔๕)

พระมหากษัตริย์ยอดนักรบ

ตลอดพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชนั้น พระองค์ท่านทรงออกศึกใหญ่เพื่อกอบกู้อิสรภาพถึง ๑๑ ครั้ง โดยทรงเป็นแม่ทัพถึง ๑๐ ครั้ง และร่วมกับพระเจ้ากรุงธนบุรี ๑ ครั้ง และเมื่อทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินแล้ว พระองค์ยังคงออกศึกเพื่อปกป้องอิสรภาพของชาติไทยอีก ๗ ครั้ง นับว่าพระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ยอดนักรบที่ยิ่งใหญ่อย่างแท้จริง

สิ่งทีควรทราบ

ปทุมธูณาโลม เป็นพระราชสัญลักษณ์ประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

โปรดให้ผูกขึ้นถวายพุทธศักราช ๒๔๒๕ ในการเฉลิมพระนครครบ ๑๐๐ ปี กล่าวกันว่า ด้วยทรงมีพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเคยมีพระราชโองการให้ทหารไทยทุกคนใช้ตราธูณาโลมเป็นมงคลประจำตัว ดังปรากฏบนหน้าหมวกทหารไทยทุกเหล่าทัพจนตราบเท่าทุกวันนี้

หลักธรรมที่ใช้ปกครองบ้านเมือง

ไพร่ฟ้าอาณาประชาราษฎร์ของพระองค์ต่างอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ด้วยพระองค์ทรงดำรงตนอยู่ในทศพิธราชธรรม และนำหลักธรรมมาใช้ในการปกครองบ้านเมืองและพสกนิกร

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงใช้หลักธรรมในการปกครองบ้านเมืองและประชาชนของพระองค์ให้อยู่เย็นเป็นสุข ดังมีพระราชกำหนดยกเป็นตัวอย่างพอสังเขปได้ดังนี้

หลักธรรมที่ใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ

เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งข้าราชการในสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ที่จะนำมาเป็นตัวอย่างในที่นี้ คือ กฎที่ออกให้แก่เหล่าข้าราชการพอจะถอดใจความได้ว่า

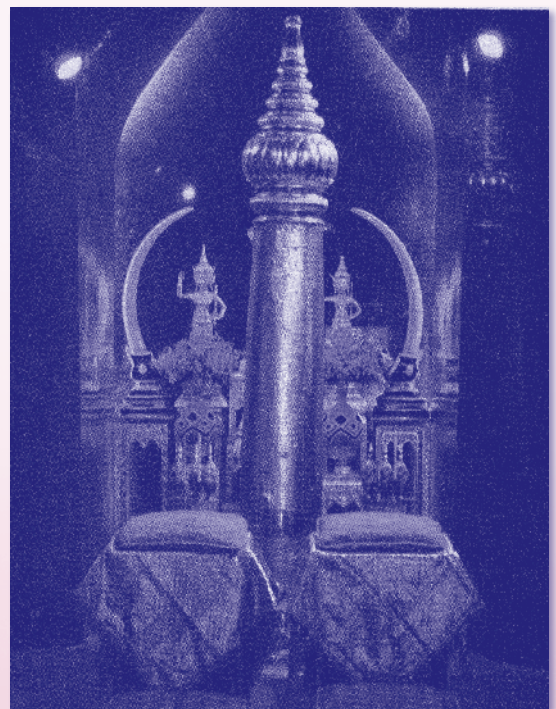
“.....ขนบธรรมเนียมผู้จะเป็นพระหลวงขุนหมื่น ผู้รักษาเมือง ผู้รั้งกรมการย่อมมีความชอบตามคุณานุรูปสมควร แลกอุปด้วยวุฒิสี่ประการ คือ ชาตวิมุติ วัชวุฒิ คุณวุฒิ ปัญญาวุฒิ”

พระเกียรติคุณ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

สร้างเสาศลักรเมือง

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ปราบดาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์แล้ว ก็โปรดเกล้าฯ ให้เริ่มจัดการย้ายพระนครเมืองหลวงมาอยู่ทางฝั่งตะวันออกของกรุงธนบุรี โดยทรงพิจารณาเห็นว่าเมืองธนบุรีทางตะวันตกนั้นมีข้อเสียเปรียบทั้ง

เสาศลักรเมือง

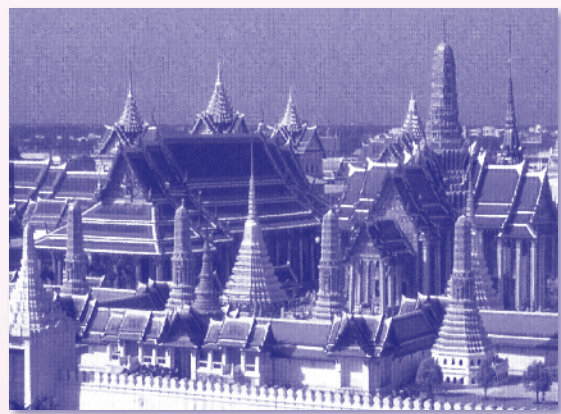
เบื้องหลังคือ พระเสื่อเมือง พระทรงเมือง

ในเชิงยุทธศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เนื่องจากมีแม่น้ำขวาง (แม่น้ำเจ้าพระยา) อยู่กลางไม่สะดวกในการป้องกัน พระนคร และถ้าเลี้ยงกำลังรบ และก่อนมีการสร้างเมือง ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งพิพิธเสนาหลักเมืองตามโบราณราชประเพณี เมื่อวันอาทิตย์ เดือน ๖ ขึ้น ๑๐ ค่ำ ปีชวด ตรงกับวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๓๒๕

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้โปรดให้สร้างวัดพระศรีรัตนศาสดารามขึ้นในพระบรมมหาราชวังด้านตะวันออกในเขตพระราชฐานชั้นนอก วัดนี้นับว่ามีความสำคัญสูงสุดของประเทศไทย เพราะเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญเมืองไทย นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่รวบรวมศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และปูชนียวัตถุที่ล้วนแต่ศักดิ์สิทธิ์และงดงามประมาณค่ามิได้

พระพุทธรูปสำคัญเมืองไทย

เรียกโดยสามัญว่า “พระแก้วมรกต” พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้อัญเชิญมาประดิษฐาน ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทำด้วยหยกทั้งองค์ หน้าตักกว้าง ๔๘.๓ เซนติเมตร สูง ๒๖ เซนติเมตร ประดิษฐานอยู่บนบุษบกทอง มีพระราชศรัทธาสั่งสร้างเครื่องทรงถวายเป็นพระพุทธรูปบูชาทั้ง ๓ ถู

พระพุทธรูปสำคัญเมืองไทย

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

เห็นวัดโพธิ์โสภณสถาน
สง่างามอนพริ้งทุกสิ่งอัน
โอ้ววัดโพธิ์เป็นวัดกษัตริย์สร้าง
ไมโรยร่วงรุ่งเรืองดังเมืองสุวรรณคิ
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้มีการบูรณปฏิสังขรณ์ใช้เวลาถึง ๑๒ ปี วัดโพธิ์ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของพระบรมมหาราชวัง มีอาณาเขตถึง ๕๐ ไร่ ๓๘ ตารางวา เป็นวัดที่มีความสวยงามมาก

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เสด็จดำรงสิริราชสมบัติได้ ๒๗ พรรษา กับ ๒ เดือน สวรรคต ณ วันพฤหัสบดี เดือน ๙ แรม ๑๓ ค่ำ ปีมะเส็ง เอกศก จุลศักราช ๑๑๓๑ (พ.ศ. ๒๓๕๒) ขณะสวรรคต พระชนม์ได้ ๗๒ พรรษา กับ ๖ เดือน ท่านมีพระราชโอรส ๑๘ พระองค์ พระราชธิดา ๒๒ พระองค์ ตกพระโลหิต ๓ พระองค์ รวม ๔๓ พระองค์

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

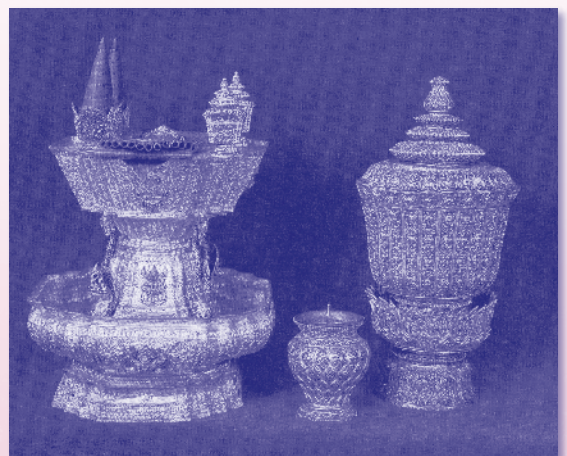
เครื่องราชกกุธภัณฑ์ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระมหาเศวตฉัตร

พระมหาพิชัยมงกุฎ และเครื่องราชกกุธภัณฑ์

พานพระขันหมาก พระมณฑปรัตนกรัณฑ์
และพระสุพรรณศรี

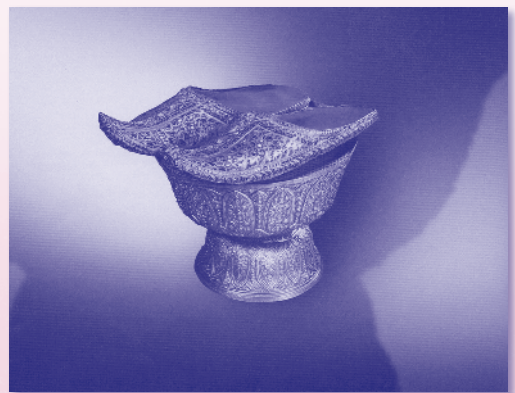
พระแท่นมหาเศวตฉัตร และพระที่นั่งบุษบกมาลามหาจักรพรรดิพิมาน
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๑

พระมหาพิชัยมงกุฏ

พัดวาลวิชนี และพระแสงหางจามรี

ฉลองพระบาทเชิงงอน